

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek vedoucího práce

Práci předložil(a) student(ka): Lukáš ŠKOP

Název práce: Význam lidského bělma a očního kontaktu při řešení společného úkolu

---

Vedoucí práce: RNDr. Vladimír Blažek, CSc.

1. CÍL PRÁCE (*uvedte, do jaké míry byl naplněn*):

Cíl práce v teoretické rovině (vysvětlení a zhodnocení významu specificky lidského znaku – bílého bělma očí – ve vztahu ke komunikaci se zvláštním významem očního kontaktu) byl splněn na velmi vysoké odborné úrovni.

Plánovaný (resp. zadaný) dílčí experiment, který měl testovat vliv očního kontaktu na spolupráci při řešení úkolu, nebylo možné nakonec uskutečnit v původní podobě, neboť předexperiment ukázal nereálnost výchozího záměru. Jako školitel беру tuto skutečnost plně na sebe. Autor pak samostatně připravil výzkumné šetření, které mimo nahrazení experimentu mělo dokonce výrazně užší vztah k problematice. Tím byl splněn i upřesněný cíl v praktické části bakalářské práce.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (*náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.*):

Obdobně jako u posouzení splnění cílů, tak i hodnocení obsahového zpracování rozdělím na vyjádření k teoretické a k výzkumné části zvlášť. Již ve stanovisku k cílům práce jsem se zmínil, že teoretická část je vysoce kvalitně zpracována. Autor vedle popisných kapitol dohledal bohatou relevantní literaturu a provedl na náročném a tvůrčí úrovni evolučně psychologické a etologické vysvětlení a zdůvodnění fenoménu světlého (bílého) bělma oční bulvy, které je jinak u savců včetně našich příbuzných mezi primáty a i mezi lidoopy tmavší. Zajímavé jsou úvahy o souvislosti míry tmavosti bělma s ekologickými podmínkami a způsobem života různých druhů. Přehledné a výstižné je i porovnání hypotéz a teorií o příčinách vzniku bílého bělma v evoluci člověka. Osobně mne i zaujal také přehled přístupů antropologů k barvě bělma u rekonstrukcí našich předků (světlé bělmo zjevně „polidšťuje“ a jeho použití tak odráží názory na míru vyspělosti homininních zástupců).

Výzkumný projekt byl sice v zásadě jednoduchý, ale příprava a grafická úprava náročná. Je nutné konstatovat, že podobný výzkum nebyl dosud proveden a tím je přínosný. Chybí zde však použití statistických postupů, které přeci jen byly v omezené míře možné. Na druhou stranu jsou veškeré dokumentace a obrazové přílohy velmi pěkné a příhodné. Pozitivně hodnotím diskuzní část, kde se autor vedle interpretace výsledků dobře vyrovnal s nenaplněným původním experimentálním projektem porovnáním různých přístupů ke studiu očního kontaktu.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Celková grafická úprava je pěkná; snad jenom pro mne byla obtížněji čitelná hierarchie podkapitol (autor zjevně záměrně podkapitoly a jejich části nečísloval, což však chápu jako autorský přístup a tudíž svoji připomínku ne jako kritiku). Včlenění a realizace obrazových příloh jsou také z mé strany bez připomínek.

Text je psán srozumitelně a bez anglikanismů i přes značný počet originálních anglicky psaných odborných textů (snad s výjimkou opakovaně používaného a diskutabilního slovního spojení „mimoverbální komunikace“). Určitou dílčí neobratnost bych spatřoval v opětovném uvádění některých tvrzení (nejedná se však o textové opakování). Gramatických prohrěšků je skutečně jen velmi málo – např. je občas užívána krátká pomlčka tam, kde by měla být dlouhá, na str. 29 je asi omylem chyba u slova „vyplývá“, kdy autor napsal „vyplívá“, u uvedení publikace Vančatové (str. 51) je překlep „etiologie“ místo „etologie“.

Rozsah použité literatury je pro bakalářskou práci obdivuhodný (dle mé zkušenosti to platí tím spíše, že se jedná o práci v režimu kombinované formy studia). Jedná se celkem o 78 titulů, z větší části zahraničních odborných časopiseckých studií. Práce jsou citovány řádně; při kontrole u části prací jsem ani nenašel, že by v přehledu byl uveden zdroj, který nebyl v textu citován. Občas autor neuváděl u citací z knižních publikací stránky, ne zcela jednotně používal v textu uvádění dvou autorů – někdy jako (Blažek, Trnka, 2009) jindy jako (Niit a Valsiner, 1977). Nejednotnost se týká také použití typu písma u názvů či zkratk časopisů v přehledu použitých publikací (Animal Behaviour vs. Emotion). V celku se jedná jen o drobné nedostatky.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Celkový dojem z bakalářské práce je velmi pěkný. K teoretické části mám vlastně jen jednu drobnou výtku: Osobně bych vynechal nástin teorií vzniku řeči (logicky zde vzhledem k rozsahu nemohl být tento přehled dostačující); to by bylo nutné navíc rozšířit na vývoj komunikace člověka v širším kontextu, kde řeč a neverbální složky se vzájemně ovlivňovaly (pak by se tato část hodila spíše dříve v textu). Oční kontakt by bylo možné popsat jako jeden z velmi významných komunikačních kanálů právě v této souvislosti. Význam očního kontaktu v sociálních interakcích a role bělma při něm však byly podány pregnatně a precizně.

Praktická (výzkumná) část je poněkud nedotažená; autor v ní nevyužil možnosti vyhodnocení získaných dat (zjištěné výsledky sice dobře dokumentují hypotézy, ale to není ještě jejich potvrzení či vyvrácení).

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

Je známo, že existují určité (nevelké, ale zřetelné) populační rozdíly v barvě očního bělma. Existují nějaké práce, které by se pokoušely tento fenomén hodnotit či dokonce studovat? Čím by bylo možné uvedené rozdíly případně vysvětlit?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

Velmi dobře (lepší)

Datum: 17.8.2014

Podpis:

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
katedra antropologie